

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026OSLO

Deres ref

Vår ref
24/932 -

Dato
4 .03.2024

Dokument 8:84 S (2023-2024) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen om forbud mot hawala-virksomhet - uttalelse fra finansministeren

Jeg viser til finanskomiteens brev 13. februar 2024 med oversendelse av Dok. 8:84 S (2023-2024), der det bes om min uttalelse til forslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen.

I representantforslaget fremmes det følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer for å forby alle former for hawala-virksomhet.»

Forslagsstillerne mener at et betalingssystem som fremstår som skreddersydd for å anonymisere og skjule betalinger og transaksjoner, ikke er en verneverdig interesse som bør tillates å operere i Norge. De mener dette tvert imot er en virksomhet som undergraver en effektiv rettshåndhevelse som heller ikke er en viktig del av det norske markedet for betalingsformidling og transaksjoner. De viser til at det således ikke er noen vektige argumenter for at en slik virksomhet skal få operere, og at den derfor bør forbys.

Innledningsvis understreker jeg at det er straffbart å yte betalingstjenester uten tillatelse. Videre er betalingsforetak underlagt hvitvaskingsloven, blant annet om registrering og lagring av opplysninger og dokumenter. I tillegg skal foretak som kan drive valutavirksomhet etter finansforetaksloven, rapportere til Valutaregisteret om valutaveksling og om overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge. Dette inkluderer de foretakene som har fått en begrenset tillatelse til å yte betalingstjenester

etter reglene i finansforetaksloven § 2-10 fjerde ledd. Disse kan kun tilby betalingstjenesten «pengeoverføringer». Dette er de foretakene som i Norge kan yte en form for betalingstjenester som ligner «hawala-virksomhet». «Hawala» brukes som betegnelse på et uformelt system for betaling og pengeoverføringer over landegrensler.

Forslagsstillerne viser til omtalen i Innst. 247 L (2009-2010) punkt 2.2 om enklere virksomhet for betalingstjenester. Jeg oppfatter derfor representantforslaget slik at det gjelder begrensninger på adgangen for foretak med begrenset tillatelse til å tilby betalingstjenesten pengeoverføringer. Tillatelsen gir adgang til maksimalt å overføre fem millioner kroner per måned, dvs. maksimalt 60 millioner kroner i året.

Sending av kontanter kan være eneste alternativ for å overføre penger til land med svak eller manglende bankinfrastruktur. Det er ikke ulovlig å sende kontanter som er lovlig ervervet, så lenge man følger det regelverket som gjelder. Samtidig er det viktig å redusere risikoen ved overføringer til utlandet. Det kan derfor være en fordel at sendingen skjer via virksomheter som er regulert og under tilsyn. Dette var vurderingen da mulighetene til å få begrenset tillatelse ble innført i 2010. Spørsmålet ble dessuten vurdert på nytt i 2017 da Siv Jensen var finansminister, i forbindelse med gjennomføring av de offentligrettslige delene av andre betalingstjenestedirektiv. Jeg viser til Prop. 110 L (2017-2018) punkt 5.2.5. Finanstilsynet har ikke grunnlag for å anse situasjonen for å være vesentlig endret i dag.

Finanstilsynet følger opp foretakene som har begrenset tillatelse til å yte betalingstjenester. Finanstilsynet har ved flere anledninger tilbakekalt tillatelser, i tillegg til at foretak som i utgangspunktet fikk tillatelser etter en overgangsordning i 2011, ikke fikk fornyet tillatelsene sine.

Dersom vi skulle fjerne muligheten for å få begrenset tillatelse, vil det ikke hindre at penger overføres ut av Norge. Alternativet til regulert pengeoverføring vil antakelig være ulovlig virksomhet, eventuelt at foretakene blir agent for utenlandske betalingsforetak. Finanstilsynet mener at risikoen for hvitvasking vil øke der virksomhet skjer i uregulerte former. Muligheten til å drive som betalingsforetak og som agent for betalingsforetak fra et annet EØS-land følger av våre EØS-rettslige forpliktelser.

Færre muligheter til å tilby pengeoverføringer i regulerte former vil kunne føre til at det blir vanskeligere å ha oversikt over pengeoverføringer ut av landet. Det er grunn til å anta at flere vil yte tjenesten ulovlig, slik situasjonen var før 2010. Foretak med konsesjon er underlagt regulering, tilsynsmessig oppfølging og krav til dokumentasjon av informasjon knyttet til transaksjoner som gjennomføres. Det er allerede forbudt å tilby betalingstjenester uten konsesjon, og en utvidelse av forbudet vil ikke bidra til at det blir lettere å oppdage og straffeforfølge aktører som driver uregulert og ulovlig pengeoverføringsvirksomhet. Jeg viser i den forbindelse til *Nasjonal Risikovurdering* –

Hvitvasking og terrorfinansiering 2022 fra Økokrim og Politiets sikkerhetstjeneste (PST), hvor følgende fremgår på s. 32:

«Innstramming av hvitvaskingsregelverket og tilbaketrekking av konsesjonen til flere betalingsforetak som bedrev ulovlig hawala-virksomhet, medførte at flere av foretakene startet med betydelig utførsel av kontanter i 2019. Nå ser vi en stor nedgang i deklart fysisk utførsel av kontanter. Det er grunn til å tro at nedgangen skyldes at Hawala-aktører i stedet for å deklare den fysiske utførselen, smugler kontanter ut av landet.»

Sakene det vises til her, og i forslaget, gjelder ulovlig virksomhet.

Med hilsen

Trygve Slagsvold Vedum